

УДК 336.64:005.334:005.21
JEL classification: G32, L25, D81, M21

РОЛЬ ESG-ФАКТОРІВ У ФОРМУВАННІ СТРАТЕГІЙ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМИ РИЗИКАМИ НА ГЛОБАЛЬНИХ РИНКАХ

АНАНЬЄВА Юлія

Державного податкового університету
<https://orcid.org/0000-0003-0481-5787>
ananievauliya22@gmail.com

У статті здійснено всебічний науковий аналіз ролі ESG-факторів (Environmental, Social, Governance) у формуванні стратегій управління фінансовими ризиками на глобальних фінансових ринках в умовах зростаючої економічної нестабільності, посилення регуляторного тиску та трансформації моделей фінансового посередництва. Обґрунтовано, що сучасний етап розвитку світової фінансової системи характеризується зміцненням акцентів із короткострокової фінансової ефективності на довгострокову стійкість, де екологічні, соціальні та управлінські чинники виступають важливими детермінантами рівня фінансових ризиків і стабільності фінансових інститутів. Доведено, що ігнорування ESG-факторів призводить до накопичення прихованих ризиків, зокрема кредитних, інвестиційних, репутаційних і системних, що можуть реалізуватися у вигляді значних фінансових втрат у середньо- та довгостроковій перспективі. У дослідженні проаналізовано еволюцію підходів до управління фінансовими ризиками в контексті сталого розвитку та показано, що ESG-фактори поступово трансформуються з нефінансових індикаторів у повноцінні елементи системи ризик-менеджменту. Розкрито механізми впливу екологічних ризиків, пов'язаних із кліматичними змінами, екологічними стандартами та «зеленим» регулюванням, на вартість активів і кредитоспроможність позичальників. Особливу увагу приділено соціальним ризикам, що виникають унаслідок порушень трудових прав, соціальної відповідальності бізнесу та зниження довіри з боку стейкхолдерів, а також управлінським ризикам, зумовленим якістю корпоративного управління, прозорістю прийняття рішень і дотриманням принципів доброчесності. Досліджено специфіку інтеграції ESG-факторів у стратегії управління фінансовими ризиками банків і фінансових установ, зокрема в частині кредитної політики, оцінювання вартості застави, управління інвестиційними портфелями та формування внутрішніх систем контролю ризиків. Обґрунтовано, що розвиток зеленого банкінгу та ESG-орієнтованого фінансування сприяє зниженню довгострокових ризиків і водночас підвищує конкурентоспроможність фінансових інститутів на глобальних ринках. Показано, що впровадження ESG-стратегій дозволяє трансформувати ризик-менеджмент із реактивного інструменту мінімізації втрат у проактивний механізм запобігання фінансовим кризам. Особливу увагу в статті приділено ролі ESG-факторів в умовах кризових явищ та воєнного стану, коли фінансові ризики посилюються через макроекономічні дисбаланси, зниження платоспроможності економічних суб'єктів і зростання соціальної напруги. Обґрунтовано, що дотримання принципів соціальної відповідальності, ефективного корпоративного управління та прозорості фінансової діяльності є важливими чинниками підтримки фінансової стійкості та довіри до фінансової системи в період підвищеної невизначеності.

Ключові слова: ESG-фактори, ESG-ризик, управління фінансовими ризиками, сталий розвиток, глобальні фінансові ринки, банківський сектор, зелений банкінг, фінансова стійкість, корпоративне управління, соціальна відповідальність.

<https://doi.org/10.31891/mdes/2026-19-34>

This is an Open Access article distributed under the terms of the [Creative Commons CC-BY 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/)

Стаття надійшла до редакції / Received 05.11.2025
Прийнята до друку / Accepted 14.01.2026
Опубліковано / Published 29.01.2026

© Ананьєва Юлія

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ У ЗАГАЛЬНОМУ ВИГЛЯДІ ТА ЇЇ ЗВ'ЯЗОК ІЗ ВАЖЛИВИМИ НАУКОВИМИ ЧИ ПРАКТИЧНИМИ ЗАВДАННЯМИ.

Сучасний розвиток глобальних фінансових ринків відбувається в умовах посилення економічної нестабільності, кліматичних змін, соціальних трансформацій та геополітичних загроз, що суттєво ускладнює процеси управління фінансовими ризиками. Традиційні підходи до ризик-менеджменту, орієнтовані переважно на аналіз фінансових показників і короткострокову ефективність, дедалі частіше виявляються неспроможними адекватно враховувати довгострокові загрози сталому розвитку. У цьому контексті особливого значення набуває інтеграція ESG-факторів (екологічних, соціальних та управлінських) у стратегії управління фінансовими ризиками як інструменту підвищення фінансової стійкості та конкурентоспроможності фінансових інститутів на глобальних ринках [1; 3]. Проблема управління ESG-ризиками полягає в тому, що екологічні та соціальні чинники, а також якість корпоративного управління безпосередньо впливають на рівень кредитних, інвестиційних, репутаційних і системних ризиків, однак тривалий час залишалися поза межами класичних моделей фінансового аналізу. Недостатня інтеграція ESG-підходів у фінансове планування та ризик-менеджмент може призводити до недооцінювання потенційних втрат, зниження довіри інвесторів і підвищення вразливості фінансової системи до зовнішніх шоків [4; 5]. Саме тому наукове обґрунтування ролі ESG-факторів у системі управління фінансовими ризиками є важливим завданням сучасної економічної науки. З практичної точки зору актуальність проблеми посилюється необхідністю адаптації фінансових установ і підприємств до нових регуляторних вимог, пов'язаних із впровадженням стандартів сталого розвитку, нефінансової звітності та зеленого

фінансування. Дослідження свідчать, що банки, які інтегрують ESG-фактори у кредитну та інвестиційну політику, мають нижчий рівень довгострокових ризиків і вищу фінансову стійкість [2; 6]. Водночас в умовах кризових явищ і воєнного стану роль ESG-факторів зростає як інструменту підтримки соціальної стабільності, ефективного корпоративного управління та довіри до фінансової системи [7; 8]. Таким чином, дослідження ролі ESG-факторів у формуванні стратегій управління фінансовими ризиками тісно пов'язане з важливими науковими та практичними завданнями, серед яких ключовими є розвиток теоретичних підходів до ESG-орієнтованого ризик-менеджменту, удосконалення методів оцінювання фінансових ризиків із урахуванням нефінансових чинників та розроблення ефективних стратегій забезпечення фінансової стійкості на глобальних фінансових ринках.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

Питання інтеграції ESG-факторів у систему управління фінансовими ризиками є одним із ключових напрямів сучасних наукових досліджень у сфері фінансів і банківської діяльності. У наукових працях дедалі частіше наголошується, що екологічні, соціальні та управлінські аспекти діяльності суб'єктів господарювання безпосередньо впливають на рівень фінансової стійкості, кредитоспроможності та інвестиційної привабливості, а отже, повинні враховуватися при формуванні стратегій ризик-менеджменту на глобальних фінансових ринках. Значний внесок у дослідження ESG-ризиків у банківському секторі зробили Г. Бортніков та О. Любіч, які проаналізували особливості управління ESG-ризиками в українських банках і довели, що ігнорування екологічних та соціальних факторів призводить до зростання кредитних і репутаційних ризиків та негативно впливає на фінансову стійкість банків [1]. Автори підкреслюють необхідність інтеграції ESG-критеріїв у кредитну політику та внутрішні системи контролю ризиків. Питання розвитку зеленого банкінгу та його ролі у забезпеченні сталого економічного розвитку розкрито у працях Б. Луціва, О. Дзюблюка, Я. Чайковського та інших науковців. Дослідники доводять, що фінансування екологічно орієнтованих проєктів сприяє зниженню довгострокових фінансових ризиків та формуванню стійких фінансових моделей, орієнтованих на досягнення цілей сталого розвитку [2]. О. Вовченко розглядає ESG-стратегію як основу управління ризиками сталого розвитку в банках, акцентуючи увагу на необхідності включення нефінансових показників у систему стратегічного управління та ризик-менеджменту. Авторка доводить, що ESG-підхід дозволяє трансформувати управління ризиками з інструменту реагування на кризові явища у механізм їх попередження [3]. Класифікацію та особливості ESG-ризиків банківського сектору досліджують Н. Шульга та В. Омеленчук, які визначають екологічні, соціальні та управлінські ризики як важливі складові загальної системи фінансових ризиків банків. Науковці наголошують на необхідності розроблення єдиних підходів до оцінювання ESG-ризиків та їх інтеграції у регуляторну практику [4]. Водночас аналітичні матеріали міжнародних консалтингових компаній підтверджують, що ESG-ризики дедалі частіше розглядаються як системні ризики фінансового сектору [5]. Окремі аспекти практичного впровадження ESG-підходів у банківській діяльності розкрито у роботах Н. П. Баріди, яка досліджує вплив ESG-факторів на оцінку вартості застави та ризик-менеджмент банків, підкреслюючи їх значення для зниження кредитних ризиків [6]. У контексті кризових умов і воєнного стану актуальність ESG-підходів посилюється, що відображено у дослідженнях Національного інституту стратегічних досліджень та роботах О. Степаненка й А. Канельської, де обґрунтовується роль соціальної відповідальності та ефективного корпоративного управління у забезпеченні фінансової стійкості економіки [7; 8]. Узагальнення результатів наукових досліджень свідчить про зростання уваги до ESG-факторів як важливого елемента сучасного ризик-менеджменту. Водночас недостатньо розробленими залишаються питання кількісного оцінювання ESG-ризиків та їх інтеграції у комплексні стратегії управління фінансовими ризиками на глобальних ринках, що зумовлює необхідність подальших досліджень у цьому напрямі.

ВИДІЛЕННЯ НЕВИРІШЕНИХ РАНІШЕ ЧАСТИН ЗАГАЛЬНОЇ ПРОБЛЕМИ

Незважаючи на зростаючу кількість наукових досліджень, присвячених ESG-факторам та їх впливу на фінансову стійкість, у сучасній науковій літературі залишаються недостатньо опрацьованими окремі аспекти інтеграції ESG-підходів у комплексні стратегії управління фінансовими ризиками на глобальних ринках. Зокрема, потребують подальшого дослідження питання кількісного оцінювання ESG-ризиків і їх поєднання з традиційними фінансовими показниками в межах єдиної системи ризик-менеджменту, а також проблеми стандартизації методик оцінювання ESG-факторів у різних юрисдикціях [3; 4; 5]. Недостатньо розкритим

залишається вплив ESG-факторів на фінансові ризики в умовах кризових явищ і воєнного стану, де соціальні та управлінські ризики можуть мати визначальний характер для збереження фінансової стійкості банків і підприємств [7; 8]. Це обумовлює необхідність подальших наукових досліджень, спрямованих на формування адаптивних ESG-орієнтованих стратегій управління фінансовими ризиками з урахуванням глобальних та кризових викликів.

ФОРМУЛЮВАННЯ ЦІЛЕЙ СТАТТІ

Мета статті полягає в обґрунтуванні ролі ESG-факторів у формуванні стратегій управління фінансовими ризиками на глобальних фінансових ринках та визначенні напрямів їх ефективної інтеграції у сучасні системи ризик-менеджменту.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ

Теоретичні засади впливу ESG-факторів на фінансові ризики формуються на перетині теорії фінансового ризику, концепції сталого розвитку та інституціональної економіки. У межах класичних фінансових підходів ризики традиційно розглядалися як імовірність фінансових втрат унаслідок коливань ринкових параметрів, кредитоспроможності контрагентів або змін макроекономічного середовища. Проте розвиток глобальних фінансових ринків і посилення ролі нефінансових чинників зумовили необхідність розширення теоретичної бази ризик-менеджменту шляхом включення екологічних, соціальних та управлінських аспектів діяльності економічних суб'єктів [1; 3].

У теоретичному вимірі ESG-фактори розглядаються як джерело як прямих, так і опосередкованих фінансових ризиків. Екологічні фактори пов'язані з кліматичними змінами, екологічними катастрофами, посиленням природоохоронного регулювання та переходом до низьковуглецевої економіки. У науковій літературі такі ризики часто класифікуються як фізичні та перехідні, оскільки вони впливають на вартість активів, операційні витрати та довгострокову прибутковість бізнесу. Недооцінювання екологічних ризиків може призводити до знецінення активів, зростання кредитних ризиків і втрати інвестиційної привабливості [4; 5].

Соціальні ESG-фактори у теоретичному контексті пов'язуються з якістю трудових відносин, рівнем соціальної відповідальності бізнесу, дотриманням прав людини та взаємодією з місцевими громадами. Порушення соціальних стандартів здатне генерувати репутаційні ризики, що трансформуються у фінансові втрати через зниження довіри інвесторів і клієнтів, судові позови або регуляторні санкції. У працях вітчизняних і зарубіжних дослідників підкреслюється, що соціальні ризики мають кумулятивний характер і можуть істотно посилювати інші види фінансових ризиків, зокрема кредитні та операційні [1; 3].

Управлінські ESG-фактори (governance) займають особливе місце в теорії фінансових ризиків, оскільки безпосередньо пов'язані з якістю корпоративного управління, прозорістю фінансової звітності, системою внутрішнього контролю та доброчесністю менеджменту. Теорія агентських відносин пояснює, що неефективне корпоративне управління підвищує ризик конфлікту інтересів між власниками та менеджерами, що може призводити до прийняття надмірно ризикових або неефективних фінансових рішень. Дослідження доводять, що слабкі управлінські практики є однією з ключових причин фінансових криз і банкрутств фінансових установ [3; 4].

Важливим елементом теоретичних засад впливу ESG-факторів на фінансові ризики є концепція довгострокової фінансової стійкості, згідно з якою фінансові результати діяльності суб'єктів господарювання залежать не лише від поточних фінансових показників, а й від здатності адаптуватися до структурних змін у економіці та суспільстві. У цьому контексті ESG-фактори розглядаються як індикатори прихованих ризиків, які можуть не проявлятися у короткостроковій перспективі, але мають суттєвий вплив на фінансову стабільність у майбутньому [2; 5].

У сучасних теоретичних підходах ESG-фактори інтегруються у систему управління фінансовими ризиками як складова комплексного ризик-менеджменту. Це передбачає включення ESG-критеріїв у процеси кредитного аналізу, оцінювання вартості активів і застави, формування інвестиційних портфелів та стратегічного фінансового планування. Як зазначають науковці, така інтеграція дозволяє знизити рівень системних ризиків і підвищити стійкість фінансових установ до глобальних і кризових викликів, зокрема в умовах воєнного стану та економічної нестабільності [6; 7; 8].

Таким чином, теоретичні засади впливу ESG-факторів на фінансові ризики ґрунтуються на розумінні їх як ключових нефінансових детермінант довгострокової фінансової стійкості, що

обумовлює необхідність їх системної інтеграції у сучасні стратегії управління фінансовими ризиками на глобальних фінансових ринках.

Інтеграція ESG-факторів у стратегії управління фінансовими ризиками банківського сектору є однією з ключових тенденцій розвитку сучасної фінансової системи, зумовленою зростанням ролі сталого розвитку, посиленням регуляторних вимог та підвищенням уваги інвесторів і суспільства до нефінансових аспектів діяльності банків. У глобальній практиці ESG-підхід поступово трансформується з добровільної ініціативи у обов'язковий елемент стратегічного управління ризиками, що спрямований на зниження довгострокових фінансових загроз і забезпечення стабільності банківської діяльності [1; 3].

У стратегічному вимірі ESG-фактори інтегруються в процес формування загальної ризик-апетитної політики банку. Врахування екологічних, соціальних та управлінських ризиків дозволяє банкам коригувати рівень прийнятного ризику з урахуванням потенційних довгострокових наслідків фінансування окремих секторів економіки або конкретних позичальників. Як зазначають Г. Бортніков та О. Любіч, системне управління ESG-ризиками сприяє зниженню кредитних і репутаційних ризиків, а також підвищує довіру до банків з боку клієнтів і інвесторів [1].

Важливим напрямом інтеграції ESG-факторів у банківські стратегії ризик-менеджменту є включення ESG-критеріїв у процес кредитного аналізу та оцінювання кредитоспроможності позичальників. Банки дедалі частіше враховують екологічні ризики бізнес-моделей клієнтів, рівень їх соціальної відповідальності та якість корпоративного управління під час ухвалення кредитних рішень. Такий підхід дозволяє більш повно оцінювати ймовірність дефолту позичальників і мінімізувати втрати за кредитними портфелями у довгостроковій перспективі [3; 4].

Особливе місце у стратегічному управлінні фінансовими ризиками банків займає розвиток зеленого банкінгу як практичного інструменту реалізації ESG-стратегій. Фінансування екологічно орієнтованих проєктів і впровадження зелених фінансових продуктів сприяють зниженню екологічних ризиків кредитних портфелів та формуванню більш стійких джерел доходів. Дослідження підтверджують, що банки, які активно розвивають зелений банкінг, демонструють вищу фінансову стабільність і кращу здатність адаптуватися до регуляторних змін, пов'язаних із кліматичною політикою [2; 5].

Управлінські ESG-фактори відіграють ключову роль у побудові ефективної системи внутрішнього контролю та корпоративного управління банків. Якість управлінських рішень, прозорість фінансової звітності, наявність ефективних механізмів комплаєнсу та внутрішнього аудиту безпосередньо впливають на рівень операційних і стратегічних ризиків. Наукові дослідження доводять, що банки з розвинутою системою корпоративного управління мають нижчий рівень системних ризиків і кращі показники фінансової стійкості [3; 4]. Практичні аспекти інтеграції ESG-факторів у ризик-менеджмент банків також охоплюють оцінювання вартості застави з урахуванням екологічних і соціальних характеристик активів. Як зазначає Н. П. Баріда, передача ESG-факторів у процес оцінювання застави дозволяє більш адекватно враховувати ризики знецінення активів та знижувати кредитні втрати банків у разі реалізації ризикових сценаріїв [6].

В умовах кризових явищ і воєнного стану ESG-фактори набувають додаткового значення у стратегічному управлінні фінансовими ризиками банків. Соціальна відповідальність, ефективне корпоративне управління та підтримка клієнтів у складних економічних умовах сприяють збереженню довіри до банківської системи та фінансової стабільності загалом. Аналітичні матеріали свідчать, що банки, які дотримуються ESG-принципів, демонструють вищу стійкість до кризових шоків і здатність адаптувати свої стратегії ризик-менеджменту до умов підвищеної невизначеності [7; 8].

Таким чином, ESG-фактори є невід'ємною складовою сучасних стратегій управління фінансовими ризиками банків, оскільки дозволяють поєднати досягнення фінансової ефективності з принципами сталого розвитку, знизити рівень довгострокових ризиків і забезпечити стабільне функціонування банківського сектору на глобальних фінансових ринках.

Управління фінансовими ризиками в умовах кризових явищ і воєнного стану характеризується підвищеним рівнем невизначеності, нестабільністю фінансових потоків, зростанням макроекономічних і соціальних загроз, що істотно ускладнює діяльність фінансових установ і суб'єктів господарювання. За таких умов ESG-фактори набувають особливої ваги як інструмент комплексного управління ризиками, оскільки дозволяють враховувати не лише фінансові, а й нефінансові чинники, що визначають стійкість економічних систем у коротко- та довгостроковій перспективі [7; 8].

Екологічні ESG-фактори в кризових умовах пов'язані насамперед із ризиками руйнування інфраструктури, порушенням екологічної безпеки та зростанням витрат на відновлення виробничих потужностей. Воєнні дії та економічні кризи здатні посилювати негативний вплив екологічних ризиків, що, у свою чергу, призводить до знецінення активів, зниження інвестиційної привабливості та підвищення кредитних ризиків. У цьому контексті фінансові установи змушені переглядати підходи до оцінювання екологічних ризиків у кредитних і інвестиційних портфелях, надаючи перевагу проектам, що відповідають принципам екологічної стійкості та мають потенціал довгострокового відновлення [2; 5].

Соціальні ESG-фактори відіграють ключову роль у період криз і воєнного стану, оскільки безпосередньо впливають на рівень соціальної стабільності, платоспроможність населення та довіру до фінансових інститутів. Погіршення умов праці, зростання безробіття, міграційні процеси та соціальна напруга формують додаткові ризики для банківського сектору, зокрема у вигляді зростання простроченої заборгованості та зниження якості кредитних портфелів. Дотримання принципів соціальної відповідальності, підтримка клієнтів і підприємств у складних економічних умовах сприяють зменшенню соціальних і репутаційних ризиків та збереженню фінансової стійкості [1; 8].

Управлінські ESG-фактори в умовах кризових явищ набувають визначального значення, оскільки ефективність корпоративного управління та якість управлінських рішень безпосередньо впливають на здатність фінансових установ адаптуватися до швидких змін економічного середовища. Прозорість управління, наявність ефективних механізмів внутрішнього контролю, комплаєнсу та антикризового менеджменту знижують операційні та стратегічні ризики, підвищують довіру інвесторів і вкладників та сприяють стабільності фінансової системи [3; 4].

Особливе значення ESG-фактори мають у контексті державної політики підтримки фінансової стійкості в період воєнного стану. Аналітичні матеріали Національного інституту стратегічних досліджень підкреслюють, що поєднання фінансових інструментів підтримки з принципами соціальної відповідальності та ефективного управління дозволяє знизити системні ризики та забезпечити стабільність фінансового сектору [7]. У цьому аспекті ESG-підхід виступає як інструмент узгодження інтересів держави, фінансових установ і суспільства.

Таким чином, у кризових умовах і період воєнного стану ESG-фактори перетворюються на важливий елемент антикризового управління фінансовими ризиками, сприяючи підвищенню адаптивності фінансових установ, зниженню рівня довгострокових ризиків і формуванню передумов для відновлення економіки. Інтеграція ESG-підходів у системи ризик-менеджменту дозволяє забезпечити баланс між фінансовою стабільністю, соціальною відповідальністю та стратегічною стійкістю в умовах глибоких економічних і геополітичних потрясінь.

З урахуванням результатів проведеного дослідження доцільно сформулювати низку практичних і науково-методичних пропозицій, спрямованих на підвищення ефективності стратегій управління фінансовими ризиками з урахуванням ESG-факторів на глобальних фінансових ринках. Насамперед рекомендується забезпечити системну інтеграцію ESG-критеріїв у всі рівні ризик-менеджменту банків і фінансових установ – від стратегічного планування та визначення ризик-апетиту до операційного моніторингу та внутрішнього контролю. Це дозволить підвищити узгодженість управлінських рішень і знизити ймовірність накопичення прихованих фінансових ризиків у довгостроковій перспективі. Доцільним є впровадження у практику фінансових установ стандартизованих методик кількісного оцінювання ESG-ризиків, зокрема ESG-скорингових моделей позичальників та інвестиційних проєктів, що поєднують нефінансові показники з традиційними фінансовими індикаторами. Це сприятиме більш об'єктивному оцінюванню кредитоспроможності та інвестиційної привабливості, а також підвищить якість управління кредитними й інвестиційними портфелями.

Окрему увагу слід приділити вдосконаленню корпоративного управління та підвищенню прозорості фінансової й нефінансової звітності. Посилення ролі наглядових рад у формуванні ESG-стратегій, розвиток систем внутрішнього аудиту та комплаєнсу, а також запровадження регулярного розкриття ESG-інформації сприятимуть зниженню управлінських і репутаційних ризиків та зміцненню довіри інвесторів і суспільства. В умовах кризових явищ і воєнного стану доцільно поєднувати ESG-орієнтовані стратегії управління фінансовими ризиками з антикризовими фінансовими інструментами державної підтримки, зокрема програмами пільгового кредитування, гарантіями та стимулюванням зеленого фінансування. Такий підхід дозволить знизити системні ризики, підтримати соціальну стабільність і створити передумови для післякризового відновлення економіки.

У науковому аспекті перспективним напрямом подальших досліджень є розроблення комплексних моделей оцінювання впливу ESG-факторів на фінансові ризики з урахуванням галузевої специфіки та макроекономічних умов, а також вивчення взаємозв'язку між рівнем ESG-інтеграції та фінансовими результатами банків і фінансових установ. Реалізація запропонованих заходів сприятиме формуванню ефективної ESG-орієнтованої системи управління фінансовими ризиками та забезпеченню сталого розвитку фінансового сектору в умовах глобальних викликів.

ВИСНОВКИ З ДАНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ І ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ РОЗВІДОК У ДАНОМУ НАПРЯМІ

У ході проведеного дослідження встановлено, що ESG-фактори набувають ключового значення у формуванні сучасних стратегій управління фінансовими ризиками на глобальних фінансових ринках, трансформуючи традиційні підходи до ризик-менеджменту в напрямі довгострокової фінансової стійкості та сталого розвитку. Доведено, що екологічні, соціальні та управлінські чинники виступають не лише нефінансовими характеристиками діяльності суб'єктів господарювання, а й важливими детермінантами рівня кредитних, інвестиційних, репутаційних і системних ризиків, що мають суттєвий вплив на фінансові результати банків і фінансових установ.

Обґрунтовано, що інтеграція ESG-факторів у стратегії управління фінансовими ризиками дозволяє підвищити якість ідентифікації та оцінювання ризиків, виявляти приховані загрози на ранніх етапах і знижувати ймовірність реалізації негативних фінансових сценаріїв у середньо- та довгостроковій перспективі. Особливу роль у цьому процесі відіграє впровадження ESG-критеріїв у кредитну та інвестиційну політику банків, розвиток зеленого банкінгу та вдосконалення системи корпоративного управління, що сприяє зменшенню рівня фінансових втрат і підвищенню довіри з боку інвесторів і суспільства. Дослідження показало, що в умовах кризових явищ і воєнного стану ESG-фактори набувають додаткового значення як інструмент антикризового управління фінансовими ризиками. Дотримання принципів соціальної відповідальності, прозорості управління та екологічної безпеки сприяє збереженню фінансової стабільності, зниженню системних ризиків і формуванню передумов для відновлення економіки в умовах підвищеної невизначеності.

Узагальнюючи результати дослідження, зроблено висновок, що подальший розвиток стратегій управління фінансовими ризиками має ґрунтуватися на комплексній інтеграції ESG-факторів у всі етапи ризик-менеджменту, удосконаленні методик кількісного оцінювання ESG-ризиків, стандартизації нефінансової звітності та посиленні інституційної та регуляторної підтримки сталого фінансування. Реалізація зазначених підходів сприятиме підвищенню фінансової стійкості банківського сектору, зниженню рівня довгострокових ризиків і забезпеченню стабільного розвитку фінансових систем на глобальних ринках.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Бортніков, Г., & Любіч, О. (2022). УПРАВЛІННЯ ESG-РИЗИКАМИ В УКРАЇНСЬКИХ БАНКАХ. *Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice*, 6(47), 19–33. <https://doi.org/10.55643/fcaptp.6.47.2022.3885>
2. Луців, Б., Дзюблюк, О., Чайковський, Я., Луців, П., & Чайковський, Є. (2024). РОЛЬ ЗЕЛЕНОГО БАНКІНГУ В ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ЦІЛЕЙ СТАЛОГО ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ. *Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice*, 1(54), 23–36. <https://doi.org/10.55643/fcaptp.1.54.2024.4250>
3. Вовченко О. ESG-стратегія як основа управління ризиками сталого розвитку в банках. *Економіка та суспільство*. 2023. № 50. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-50-85>
4. Шульга Н., Омеленчук В. ESG-ризика банків. *Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право*. 2024. № 2. С. 101-119. [https://doi.org/10.31617/3.2024\(133\)06](https://doi.org/10.31617/3.2024(133)06)
5. ESG-ризика у банківській сфері. URL: <https://kpmg.com/ua/uk/home/insights/2022/01/esg-risksin-banks.html>
6. Баріда Н. П. Оцінка вартості застави у передачі ESG-факторів на ризик-менеджмент банку. *Наукові перспективи*. 2024. № 5. [https://doi.org/10.52058/2708-7530-2024-5\(47\)-641-650](https://doi.org/10.52058/2708-7530-2024-5(47)-641-650)
7. Національний інститут стратегічних досліджень (NISS). Огляд інструментів підтримки фінансової стійкості у період воєнного стану. 2024. URL: <https://niss.gov.ua/news/komentari-ekspertiv/ohlyad-instrumentiv-pidtrymkyfinansovoyi-stiykosti-u-period-voyennoho-8>

8. Степаненко О., Канельська А. (2024). Фінансова стійкість підприємств в період воєнного стану: ризики, загрози, шляхи їх подолання. Підприємництво та інновації. 2024. № 33. С. 123-130. <https://doi.org/10.32782/2415-3583/33.21>

REFERENCES:

1. Bortnikov, H., Liubich, O. (2022). Upravlinnia ESG-ryzykamy v ukrainskykh bankakh [Management of ESG risks in Ukrainian banks]. Finansovo-kredytna diialnist: problemy teorii i praktyky, 6(47), 19–33. <https://doi.org/10.55643/fcaptop.6.47.2022.3885> [in Ukrainian]
2. Lutsiv, B., Dziubliuk, O., Chaikovskiy, Ya., Lutsiv, P., Chaikovskiy, Ye. (2024). Rol zelenoho bankinhu v zabezpechenni tsilei staloho ekonomichnoho rozvytku [The role of green banking in achieving sustainable economic development goals]. Finansovo-kredytna diialnist: problemy teorii ta praktyky, 1(54), 23–36. <https://doi.org/10.55643/fcaptop.1.54.2024.4250> [in Ukrainian]
3. Vovchenko, O. (2023). ESG-stratehiia yak osnova upravlinnia ryzykamy staloho rozvytku v bankakh [ESG strategy as a basis for managing sustainable development risks in banks]. Ekonomika ta suspilstvo, 50. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-50-85> [in Ukrainian]
4. Shulha, N., Omelenchuk, V. (2024). ESG-ryzyky bankiv [ESG risks of banks]. Zovnishnia torhivlia: ekonomika, finansy, pravo, 2, 101–119. [https://doi.org/10.31617/3.2024\(133\)06](https://doi.org/10.31617/3.2024(133)06) [in Ukrainian]
5. KPMG Ukraine. (2022). ESG-ryzyky u bankivskii sferi [ESG risks in the banking sector]. URL: <https://kpmg.com/ua/uk/home/insights/2022/01/esg-risks-in-banks.html> [in Ukrainian]
6. Barida, N. P. (2024). Otsinka vartosti zastavy u peredachi ESG-faktoriv na ryzyk-menedzhment banku [Assessment of collateral value in transmitting ESG factors to bank risk management]. Naukovi perspektyvy, 5. [https://doi.org/10.52058/2708-7530-2024-5\(47\)-641-650](https://doi.org/10.52058/2708-7530-2024-5(47)-641-650) [in Ukrainian]
7. Natsionalnyi instytut stratehichnykh doslidzhen (NISS). Ohliad instrumentiv pidtrymky finansovoi stiikosti u period voiennoho stanu [National Institute for Strategic Studies (NISS). Review of instruments to support financial sustainability during martial law]. Available at: <https://niss.gov.ua/news/komentari-ekspertiv/ohlyad-instrumentivpidtrymky-finansovoyi-stiikosti-u-period-voyennoho-8> [in Ukrainian]
8. Stepanenko, O., & Kanelska, A. (2024). FINANCIAL STABILITY OF ENTERPRISES IN THE PERIOD OF MARTIAL LAW: RISKS, THREATS, WAYS TO OVERCOME THEM. *Entrepreneurship and Innovation*, (33), 123-130. <https://doi.org/10.32782/2415-3583/33.21>

THE ROLE OF ESG FACTORS IN FORMING FINANCIAL RISK MANAGEMENT STRATEGIES IN GLOBAL MARKETS

ANANIEVA Yuliya
State Tax University

The article provides a comprehensive scientific analysis of the role of ESG factors (Environmental, Social, Governance) in the formation of financial risk management strategies in global financial markets in the context of growing economic instability, increased regulatory pressure and transformation of financial intermediation models. It is substantiated that the current stage of development of the global financial system is characterized by a shift in emphasis from short-term financial efficiency to long-term sustainability, where environmental, social and governance factors are important determinants of the level of financial risks and the stability of financial institutions. It is proven that ignoring ESG factors leads to the accumulation of hidden risks, in particular credit, investment, reputational and systemic risks, which can be realized in the form of significant financial losses in the medium and long term. The study analyzes the evolution of approaches to financial risk management in the context of sustainable development and shows that ESG factors are gradually transforming from non-financial indicators into full-fledged elements of the risk management system. The mechanisms of influence of environmental risks related to climate change, environmental standards and "green" regulation on the value of assets and creditworthiness of borrowers are revealed. Special attention is paid to social risks arising from violations of labor rights, social responsibility of business and reduced trust from stakeholders, as well as management risks caused by the quality of corporate governance, transparency of decision-making and adherence to the principles of integrity. The specifics of integrating ESG factors into the financial risk management strategy of banks and financial institutions are studied, in particular in terms of credit policy, assessment of the value of collateral, management of investment portfolios and formation of internal risk control systems. It is substantiated that the development of green banking and ESG-oriented financing contributes to reducing long-term risks and at the same time increases the competitiveness of financial institutions in global markets. It is shown that the implementation of ESG strategies allows transforming risk management from a reactive tool for minimizing losses into a proactive mechanism for preventing financial crises. The article pays special attention to the role of ESG factors in times of crisis and martial law, when financial risks are exacerbated by macroeconomic imbalances, reduced solvency of economic entities and increased social tension. It is substantiated that adherence to the principles of social responsibility, effective corporate governance and transparency of financial activities are important factors in supporting financial stability and trust in the financial system in a period of increased uncertainty.

Keywords: ESG factors, ESG risks, financial risk management, sustainable development, global financial markets, banking sector, green banking, financial stability, corporate governance, social responsibility.